

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2021, sp. zn. 21 Cdo 3382/2020, ECLI:CZ:NS:2021:21.CDO.3382.2020.1

Číslo: 73/2022

Právní věta:

Účinnost přijetí návrhu na uzavření smlouvy ve smyslu ustanovení § 1745 o. z. může být dohodou stran pracovněprávního vztahu určena k jinému okamžiku než k okamžiku, kdy vyjádření souhlasu s obsahem návrhu dojde navrhovateli smlouvy. Takovým jiným okamžikem může být i okamžik podpisu písemného návrhu smlouvy (podepsaného navrhovatelem) stranou, které je návrh určen. To platí i v případě návrhu smlouvy, pro kterou zákoník práce vyžaduje písemnou formu. K odlišnému ujednání stran o určení okamžiku účinnosti přijetí návrhu na uzavření smlouvy může dojít nejen před předložením nabídky navrhovatelem straně, které je návrh určen; návrh takového ujednání může být obsažen i v samotné nabídce.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.05.2021

Spisová značka: 21 Cdo 3382/2020

Číslo rozhodnutí: 73

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Kontraktace, Smlouva

Předpisy: § 1745 o. z. ve znění do 29.12.2016
§ 234 zákona č. 262/2006 Sb. ve znění do 31.12.2016

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Dotčená rozhodnutí:

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 1. 2013, sp. zn. [31 Cdo 1571/2010](#), uveřejněný pod číslem 39/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2017, sen. zn. [29 ICdo 28/2016](#), uveřejněný pod číslem 107/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 2013, sp. zn. [21 Cdo 2747/2012](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2015, sp. zn. [21 Cdo 2491/2014](#)

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalobkyně zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 6. 2020, sp. zn. 16 Co 70/2020, a rozsudek Okresního soudu v Opavě ze dne 23. 1. 2020, sp. zn. 26 C 200/2018, a věc vrátil Okresnímu soudu v Opavě k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobou podanou u Okresního soudu v Opavě dne 19. 6. 2018 se žalobkyně domáhala po žalovaném zaplacení 15 758,90 USD s 8,05% úrokem z prodlení od 1. 12. 2017 do zaplacení. Žalobu odůvodnila zejména tím, že s žalovaným uzavřela dne 9. 11. 2016 pracovní smlouvu, na jejímž základě pro ni pracoval jako pilot, a že dne 2. 12. 2016 uzavřela s žalovaným dohodu o zvýšení kvalifikace (dále též „kvalifikační dohoda“), ve které se zavázala umožnit žalovanému zvýšení kvalifikace absolvováním „typového výcviku na letoun Beechcraft Premier 1“ (dále též „výcvik“) a uhradit „studijní náklady“ ve výši 24 000 USD a ve které se žalovaný zavázal setrvat u žalobkyně v pracovním poměru po dobu tří let po „úspěšném ukončení studia“ a pro případ, že tento svůj závazek nesplní, zavázal se žalobkyni nahradit uvedené náklady; pokud by žalovaný nesplnil svůj závazek setrvat u žalobkyně jako zaměstnavatele po sjednanou dobu jen z části, měla se jeho povinnost k náhradě „studijních nákladů“ poměrně snížit. Žalovaný svůj závazek setrvat u žalobkyně v pracovním poměru po dobu tří let nedodržel, neboť po úspěšném ukončení výcviku dal dne 21. 10. 2017 výpověď z pracovního poměru, na základě níž pracovní poměr účastníků skončil dne 31. 12. 2017. Žalobkyně opakovaně upomínala žalovaného, aby jí uhradil poměrnou část vynaložených nákladů, k úhradě dlužné částky však dosud nedošlo.

2. Žalovaný zejména namítal, že kvalifikační dohoda ze dne 2. 12. 2016 nebyla platně uzavřena, neboť před absolvováním výcviku sice podepsal písemné vyhotovení dohody o zvýšení kvalifikace, nicméně dosud mu nebylo do sféry jeho dispozice doručeno „originální vyhotovení dohody podepsané jednatelem žalobkyně“. Současně vznesl námitku započtení své pohledávky vůči žalobkyni ve výši 63 873, 80 Kč z důvodu nevyplacené mzdy a náhrady mzdy za dovolenou.

3. Okresní soud v Opavě rozsudkem ze dne 8. 1. 2019 č. j. 26 C 200/2018-93 uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni 13 390,723 USD s 8,05% úrokem z prodlení od 1. 12. 2017 do zaplacení, co do částky 2 368,177 USD s příslušenstvím žalobu zamítl a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 92 238,25 Kč k rukám advokáta JUDr. T. Ch. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že „žalobkyně dne 2. 12. 2016 učinila žalovanému písemnou ofertu“ kvalifikační dohody, a uvedl, že „je běžnou praxí, že podpisy obou kontrahentů nejsou na písemných smlouvách opatřeny ve stejnou dobu“, a že v takovém případě „je vůči navrhovateli, jehož podpis na smlouvě absentuje (v tomto případě žalobkyně), přijetí návrhu smlouvy oferentem (v tomto případě žalovaným), účinné až od okamžiku, kdy mu došel návrh na uzavření smlouvy, podepsaný adresátem návrhu“. Soud prvního stupně uzavřel, že jelikož kvalifikační dohoda obsahuje podpisy obou stran, „je namístě konstatovat“, že „bylo vůlí obou smluvních stran se předmětnou dohodou řídit“, a že jelikož žalovaný svůj závazek setrvat u žalobkyně v pracovním poměru po dobu tří let ode dne ukončení kursu 16. 2. 2017 nedodržel, neboť rozvázal pracovní poměr ke dni 31. 12. 2017 výpovědí, je požadavek žalobkyně na úhradu poměrné části nákladů na zvýšení kvalifikace žalovaného „zcela legitimní“. Soud prvního stupně shledal důvodnou námitku započtení pohledávky žalovaného vůči žalobkyni z důvodu nevyplacené mzdy a náhrady mzdy za nevyčerpanou dovolenou co do 52 912,16 Kč, a proto žalobu v rozsahu odpovídající částky 2 368,177 USD zamítl.

4. K odvolání obou účastníků Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 16. 5. 2019, č. j. 16 Co 62/2019-134 rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud vytknul soudu prvního stupně, že se nezabýval „kontraktačním procesem při uzavírání kvalifikační

dohody“, když je nutno vzít v úvahu, že dohoda je uzavřena, jakmile se zaměstnavatel a zaměstnanec dohodli na jejím obsahu. Uvedl, že žalobkyně dosud neprokázala, jaké náklady byly v souvislosti se zvýšením kvalifikace žalovaného „reálně“ vynaloženy.

5. Okresní soud v Opavě poté rozsudkem ze dne 23. 1. 2020, č. j. 26 C 200/2018-185 žalobu zamítl a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení 275 390,51 Kč k rukám advokáta JUDr. M. B. Vyšel ze zjištění, že žalovaný byl během trvání pracovního poměru vyslán zaměstnavatelem na „pilotní kurz v USA“ za účelem zvýšení kvalifikace a k získání oprávnění k pilotování „letadla PB1“ a že žalovaný před odletem na tento kurz podepsal kvalifikační dohodu, jejímž obsahem byl mimo jiné závazek žalobkyně uhradit poplatek za kurs ve výši 24 000 USD, jakož i závazek žalovaného setrvat po úspěšném skončení kursu u žalobkyně v pracovním poměru po dobu tří let, a pro případ dřívějšího rozvázání pracovního poměru ze strany žalovaného zde byla ujednána i jeho povinnost uhradit žalobkyni poměrnou část nákladů, které žalobkyně na kurs vynaložila. Soud prvního stupně dále zjistil, že žalobkyně předložila dohodu žalovanému k podpisu v době, kdy na ní „absentoval podpis osoby oprávněné za zaměstnavatele jednat“ (že tedy jako první dohodu podepsal žalovaný, který ji „vrátil zpět“ žalobkyni), a že žalovaný do odletu na „pilotní kurz v USA“ neobdržel stejnopis jím podepsané dohody, na němž by byl připojen podpis žalobkyně. Na základě těchto skutkových zjištění dospěl k závěru, že to byl žalovaný, kdo učinil písemnou nabídku žalobkyni k uzavření kvalifikační dohody, a že kvalifikační dohoda nebyla platně uzavřena, neboť stejnopis dohody s podpisem žalobkyně se v přiměřené době – tedy do odletu žalovaného na pilotní kurs v USA – nedostal do sféry dispozice žalovaného.

6. K odvolání žalobkyně Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 29. 6. 2020, č. j. 16 Co 70/2020-210 potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení 24 587 Kč k rukám advokáta JUDr. M. B. Odvolací soud vycházel z toho, že uzavření smlouvy se v pracovněprávních vztazích řídí – neujednájí-li si strany pro uzavření smlouvy jiný postup – ustanovením § 1731 až § 1745 občanského zákoníku a že obecně platí, že nabídka a její přijetí dojde (je doručena) druhé straně, jakmile se dostane do sféry její dispozice, tedy jakmile druhá strana získá možnost seznámit se s jejím obsahem. Uvedl, že smlouva je podle § 1745 občanského zákoníku uzavřena okamžikem, kdy akceptace nabyla účinnosti, tj. okamžikem, kdy včasné přijetí nabídky (popřípadě její pozdní přijetí s účinky včasného přijetí) došlo navrhovateli (oferentovi). Odvolací soud nesouhlasil s názorem žalobkyně, že k účinnosti přijetí nabídky došlo již okamžikem podepsání kvalifikační dohody druhým účastníkem. Dovodil, že „písemná nabídka žalovaného byla učiněna vůči nepřítomnému jednateli žalobkyně“, že k uzavření kvalifikační dohody mohlo dojít až okamžikem, „kdy se kvalifikační dohoda opatřena podpisem jednatele žalobkyně dostala do sféry dispozice žalovaného“, což se „podle výsledků provedeného dokazování“ nikdy nestalo, a že proto mezi účastníky nebyla kvalifikační dohoda uzavřena v písemné formě. Dospěl proto k závěru, že žalovanému nevznikla povinnost uhradit žalobkyni poměrnou část nákladů vynaložených na zvýšení kvalifikace. K námitce žalobkyně, že kvalifikační dohoda obsahuje ujednání, že „platnost a účinnost této smlouvy nastává ke dni podpisu smlouvy oběma stranami“, že „je vyhotovena ve dvou stejnopisech“ a že „po jejím podpisu si každá ze stran ponechá po jednom stejnopisu“, což podle žalobkyně znamená, že k uzavření kvalifikační dohody došlo okamžikem jejího podepsání druhým účastníkem, odvolací soud uvedl, že obsah „závěrečných ujednání“ kvalifikační dohody není podstatný, protože z nich „není zřejmé“, kdo dohodu podepsal jako první a „zda a kdy se vyhotovení dohody podepsané jednatelem žalobkyně dostalo do sféry dispozice žalovaného“.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

7. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Dovolatelka odvolacímu soudu vytkla, že se při řešení otázky, zda kvalifikační dohoda byla či nebyla platně uzavřena, odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu reprezentované rozhodnutími, na která poukazuje,

a uvedla, že právní otázky „naplnění požadavků zákona na písemnou podobu kvalifikační dohody“ nebyly ještě dovolacím soudem „zkoumány“. Namítá, že na právní jednání je třeba spíše hledět jako na platné než jako na neplatné a že je neobvyklé a těžko představitelné – „pokud by se závěr odvolacího soudu měl aplikovat jako obecné pravidlo“ – po smluvních stranách požadovat, aby musely ve smlouvách „za podpis osvědčující uzavření smlouvy umístit ještě jeden podpis, osvědčující skutečnost, že si listinu převzaly“. Má za to, že žalovaný jednal nepoctivě, jestliže „sice podepsal dohodu, ale nikdy ji údajně neobdržel zpět, a přesto si nechal žalobkyni zaplatit svůj drahý letecký výcvik a náklady s ním spojené za statisíce korun českých, ač věděl, že podmínkou absolvování a zaplacení výcviku je, že podepíše dohodu a zůstane u zaměstnavatele 3 roky po skončení výcviku, aby se mohly vynaložené náklady žalobkyni alespoň částečně vrátit zpět“. Dovolatelka vytýká soudům, že přes ustanovení § 1744 občanského zákoníku „pominuly možnost dodatečného zhojení jimi tvrzené absence předání oboustranně podepsané kvalifikační dohody formou faktického jednání žalovaného tak, že se dle dohody choval“. Namítá, že soudy bez odůvodnění nevyhověly návrhu žalobkyně na výslech svědkyně I. Š. k tvrzení žalobkyně o předání dohody do rukou žalovaného z rukou jednatele žalobkyně a že v rozporu s pravidly koncentrace řízení provedly důkaz emailovou korespondencí žalovaného se svědkem M. K.. Žalobkyně navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

8. Žalovaný ve vyjádření navrhl, aby dovolací soud dovolání žalobkyně jako zjevně bezdůvodné odmítl. Má za to, že napadané rozhodnutí je správné, neboť „písemná forma dodržena nebyla a z prokázaného průběhu kontraktace je zjevné, že ze strany žalobkyně nedošlo k řádné písemné akceptaci písemného návrhu kvalifikační dohody učiněného žalovaným.“

III.

Přípustnost dovolání

9. Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací [§ 10a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“)] po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

10. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

11. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

12. Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno, že žalovaný na základě pracovní smlouvy uzavřené dne 9. 11. 2016 pro žalobkyni pracoval jako pilot, že byl žalobkyní vyslán na pilotní kurs v USA za účelem zvýšení kvalifikace a k získání oprávnění k pilotování letadla PB1, že žalovaný podepsal před odletem na tento výcvik listinu nadepsanou jako „dohoda o zvýšení kvalifikace“ a datovanou dnem 2. 12. 2016, kterou připravila žalobkyně a která v době podpisu žalovaného nebyla podepsána žalobkyní, a že v připravené dohodě byla upravena vzájemná práva a povinnosti smluvních stran, mimo jiné závazek žalobkyně uhradit poplatek za výcvik žalovaného ve výši 24 000 USD a závazek žalovaného setrvat po jeho úspěšném skončení u žalobkyně v pracovním poměru po dobu tří let. Pro případ dřívějšího skončení pracovního poměru ze strany žalovaného obsahovala připravená dohoda ujednání o jeho povinnosti uhradit žalobkyni poměrnou část nákladů, které žalobkyně na výcvik vynaložila. V textu dohody bylo též obsaženo ujednání, že „platnost a

účinnost této smlouvy nastává ke dni podpisu smlouvy oběma stranami“. Žalovaný připravenou dohodu opatřenou svým podpisem doručil žalobkyni, od níž však do odletu na výcvik neobdržel stejnopis jím podepsané dohody, na níž by byl připojen podpis žalobkyně. Na listině (kopii dohody o zvýšení kvalifikace ze dne 2. 12. 2016), kterou byl prováděn důkaz a která je obsažena ve spise, je jak podpis žalovaného, tak žalobkyně.

13. Za tohoto skutkového stavu věci závisí napadený rozsudek odvolacího soudu mimo jiné na vyřešení otázky hmotného práva, zda a popřípadě za jakých podmínek může být smlouva (dohoda) mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, pro kterou zákoník práce vyžaduje písemnou formu, uzavřena již okamžikem jejího podpisu oběma (současně nepřítomnými) stranami. Vzhledem k tomu, že uvedená právní otázka dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena, dospěl Nejvyšší soud České republiky k závěru, že dovolání žalobkyně je podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

IV. Důvodnost dovolání

14. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání žalobkyně je opodstatněné.

15. Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat - vzhledem k době, kdy měla být uzavřena předmětná kvalifikační dohoda - podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů účinném do 31. 12. 2016 (dále jen „zák. práce“) a subsidiárně též (srov. § 4 zák. práce) podle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném do 29. 12. 2016 (dále též „o. z.“).

16. Uzavře-li zaměstnavatel se zaměstnancem v souvislosti se zvyšováním kvalifikace kvalifikační dohodu, je její součástí zejména závazek zaměstnavatele umožnit zaměstnanci zvýšení kvalifikace a závazek zaměstnance setrvat u zaměstnavatele v zaměstnání po sjednanou dobu, nejdéle však po dobu 5 let, nebo uhradit zaměstnavateli náklady spojené se zvýšením kvalifikace, které zaměstnavatel na zvýšení kvalifikace zaměstnance vynaložil, a to i tehdy, když zaměstnanec skončí pracovní poměr před zvýšením kvalifikace. Závazek zaměstnance k setrvání v zaměstnání začíná od zvýšení kvalifikace (§ 234 odst. 1 zák. práce). Kvalifikační dohoda může být uzavřena také při prohlubování kvalifikace (§ 230 zák. práce), jestliže předpokládané náklady dosahují alespoň 75 000 Kč; v takovém případě nelze prohloubení kvalifikace zaměstnanci uložit (§ 234 odst. 2 zák. práce). Kvalifikační dohoda musí být uzavřena písemně (§ 234 odst. 4 zák. práce). Nesplní-li zaměstnanec svůj závazek z kvalifikační dohody pouze zčásti, povinnost nahradit náklady zvýšení nebo prohloubení kvalifikace se poměrně sníží (§ 235 odst. 2 zák. práce).

17. Zákoník práce neupravuje postup při uzavírání pracovněprávních smluv (dohod). Na uzavření těchto smluv (dohod), a tedy i na uzavření kvalifikační dohody, je proto třeba použít občanský zákoník (srov. § 4 zák. práce).

18. Uzavření (vznik) smlouvy v pracovněprávních vztazích, které se řídí - jak správně uvedl odvolací soud - ustanoveními § 1731-1745 o. z. (neujednají-li si strany pro uzavření smlouvy jiný postup - srov. § 1770 o. z.), předpokládá podání návrhu (nabídky - oferty) a přijetí návrhu (akceptaci).

19. Návrh na uzavření smlouvy (nabídka) je jednostranným právním jednáním navrhovatele (oferenta), ze kterého je zřejmý jeho úmysl uzavřít určitou smlouvu s druhou stranou pracovněprávního vztahu, vůči níž nabídku činí (oblátem), které obsahuje podstatné náležitosti smlouvy tak, aby smlouva mohla být uzavřena jeho jednoduchým a nepodmíněným přijetím, a ze kterého plyne vůle navrhovatele být smlouvou vázán, bude-li nabídka přijata (srov. § 1731 a § 1732

odst. 1 o. z.). Nabídka učiněná v písemné formě vůči nepřítomné osobě musí být přijata ve lhůtě uvedené v nabídce; není-li lhůta uvedena, lze nabídku přijmout v době přiměřené povaze navrhované smlouvy a rychlosti prostředků, které navrhovatel použil pro zaslání nabídky (srov. § 1735 o. z.).

20. Přijetí nabídky (akceptace) je jednostranné právní jednání osoby, které byl návrh určen (obláta), adresované navrhovateli, v němž oblát projevil souhlas s návrhem; mlčení nebo nečinnost samy o sobě přijetím nejsou (srov. § 1740 odst. 1 o. z.). Projev vůle, který obsahuje dodatky, výhrady, omezení nebo jiné změny, je odmítnutím nabídky a považuje se za novou nabídku; přijetím nabídky je však odpověď, která vymezuje obsah navržené smlouvy jinými slovy (srov. § 1740 odst. 2 o. z.). Akceptace nastává jen tehdy, byla-li učiněna včas, nebo jestliže má účinky včasného přijetí (§ 1743 o. z.). Smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí nabídky nabylo účinnosti, tj. okamžikem, kdy došlo navrhovateli (srov. § 1745 o. z.). Právní jednání působí vůči nepřítomné osobě od okamžiku, kdy jí projev vůle dojde (§ 570 odst. 1 část věty před středníkem o. z.).

21. Judikatura soudů ve vztahu k předchozí právní úpravě obsažené v zákoně č. 40/1964 Sb., občanském zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“), dovodila, že ustanovení § 43c odst. 2 obč. zák. (podle jehož první věty včasné přijetí návrhu nabývá účinnosti okamžikem, kdy vyjádření souhlasu s obsahem návrhu dojde navrhovateli) ve spojení s ustanovením § 45 odst. 1 obč. zák. (podle něhož projev vůle působí vůči nepřítomné osobě od okamžiku, kdy jí dojde) nemají kogentní povahu a nezakazují účastníkům, aby si upravili okamžik uzavření smlouvy jinak. Účinnost přijetí návrhu na uzavření smlouvy ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 obč. zák. (podle něhož smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí návrhu na uzavření smlouvy nabývá účinnosti; mlčení nebo nečinnost samy o sobě neznamenají přijetí návrhu) tedy může být dohodou účastníků určena k jinému okamžiku než k okamžiku, kdy vyjádření souhlasu s obsahem návrhu dojde navrhovateli smlouvy (srov. právní názor vyjádřený v rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 16. 1. 2013 sp. zn. [31 Cdo 1571/2010](#), který byl uveřejněn pod č. 39 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2013, nebo v odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 2013 sp. zn. [21 Cdo 2747/2012](#) a rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2015 sp. zn. [21 Cdo 2491/2014](#)).

22. Uvedené závěry vycházejí z úvahy, že podmínkou vzniku (uzavření) smlouvy mezi nepřítomnými osobami není skutečnost, že oblátem akceptovaný návrh došel zpět oferentovi, bylo-li mezi stranami ujednáno, že akceptace návrhu smlouvy nabývá účinnosti k jinému okamžiku. I v takové situaci totiž jsou naplněny všechny podmínky vzniku smlouvy – tj. návrh smlouvy, jeho přijetí a rovněž konsens účastníků ohledně obsahu smlouvy. Je-li hlavním účelem ustanovení § 43c odst. 1 a 2 a § 45 odst. 1 obč. zák. ochrana oferenta před nejistotou, zda a kdy oblát ofertu přijal, pak tento účel nemůže bránit tomu, aby oferent výslovně vyjádřil svou vůli být vázán akceptovaným návrhem i za jiných – předem sjednaných – podmínek; jinak řečeno, aby si účastníci dohodou určili okamžik vzniku smlouvy jinak, než k okamžiku dojití akceptovaného návrhu oferentovi. Opačný závěr, podle něhož je vznik smlouvy mezi nepřítomnými účastníky možný pouze k okamžiku, kdy akceptovaný návrh dojde oferentovi, by vedl k absurdnímu závěru, podle něhož je oferent chráněn kogentností ustanovení § 43c odst. 2 obč. zák. ve spojení s § 45 odst. 1 obč. zák. i proti své, výslovně vyjádřené, odlišné vůli. Takový závěr však Nejvyšší soud považuje za ryze formalistický, bezdůvodně zasahující do autonomie vůle dotčených účastníků a odporující zásadě *potius valeat actus quam pereat* (srov. odůvodnění již zmíněného rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 16. 1. 2013 sp. zn. [31 Cdo 1571/2010](#)).

23. Na rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 16. 1. 2013 sp. zn. [31 Cdo 1571/2010](#) navázal též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2017 sp. zn. [29 ICdo 28/2016](#) (uveřejněný pod č. 107 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2018), v jehož odůvodnění dovolací soud zdůraznil, že účastníci budoucí smlouvy uzavírané tzv. distančním způsobem se mohou též dohodnout, že projev vůle obláta (přijetí návrhu smlouvy) působí vůči

oferentovi za jiných podmínek než od okamžiku, kdy mu tento projev dojde, neboť výslovnému projevu vůle oferenta být vázán návrhem za jiných (předem dohodnutých) podmínek povaha ustanovení § 45 odst. 1 obč. zák. nebrání; na tomto závěru ničeho nemění ani skutečnost, že uzavíraná smlouva má obligatorně písemnou formu, neboť povinnost obláta doručit písemné prohlášení o přijetí návrhu smlouvy nebo písemně akceptovaný návrh smlouvy zpět oferentovi zákon nevymezuje. Dovolací soud uzavřel, že dohodnou-li se na tom smluvní strany, může být přijetí písemného návrhu smlouvy účinné i mezi nepřítomnými k okamžiku, kdy oblát návrh na uzavření smlouvy, jemu doručený, podepíše. Za takovou dohodu smluvních stran považoval dovolací soud i ujednání, podle kterého nastává platnost a účinnost smlouvy „jejím podepsáním kupujícími a alespoň jedním z prodávajících s účinky pro něj, přičemž účinky pro druhého prodávajícího nastávají připojením jeho podpisu“.

24. Uvedené závěry judikatury k účinnosti přijetí návrhu na uzavření smlouvy podle předchozího občanského zákoníku lze vztáhnout i na uzavírání smluv podle obdobné právní úpravy obsažené v současném občanském zákoníku, o jejíž dispozitivní povaze nemůže být pochyb (srov. § 1 odst. 2 o. z.). Nejvyšší soud již před účinností této právní úpravy vyjádřil názor, že o závěr o dispozitivní povaze ustanovení § 43c odst. 2 a § 45 odst. 1 obč. zák. se opírá též platná úprava uzavírání smluv obsažená v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku (srov. odůvodnění rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 16. 1. 2013 sp. zn. [31 Cdo 1571/2010](#)). Ke stejnému závěru dochází i odborná literatura [srov. např. Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, s. 132-136.].

25. Nejvyšší soud České republiky proto dospěl k závěru, že účinnost přijetí návrhu na uzavření smlouvy ve smyslu ustanovení § 1745 o. z. může být dohodou stran pracovněprávního vztahu určena k jinému okamžiku než k okamžiku, kdy vyjádření souhlasu s obsahem návrhu dojde navrhovateli smlouvy. Takovým jiným okamžikem může být i okamžik podpisu písemného návrhu smlouvy (podepsaného navrhovatelem) stranou, které je návrh určen. To platí i v případě návrhu smlouvy, pro kterou zákoník práce vyžaduje písemnou formu.

26. K odlišnému ujednání stran o určení okamžiku účinnosti přijetí návrhu na uzavření smlouvy může dojít nejen před předložením nabídky navrhovatelem oblátovi; návrh takového ujednání může být obsažen i v samotné nabídce. Je-li navrhovatel tím, kdo tvoří obsah nabídky (kdo navrhuje znění smlouvy), není důvod mu bránit v tom, aby součástí nabídky učinil i návrh, za jakých podmínek (k jakému okamžiku) chce být smlouvou vázán. Je-li taková nabídka oblátem včas akceptována, řídí se určení okamžiku účinnosti jejího přijetí sjednaným způsobem.

27. V projednávané věci žalobkyně připravila text „dohody o zvýšení kvalifikace“, který obsahoval i ujednání, že „platnost a účinnost této smlouvy nastává ke dni podpisu smlouvy oběma stranami“, a který předložila (bez svého podpisu) žalovanému. Jestliže žalovaný tento text bez dalšího podepsal a doručil žalobkyni (jakožto jím podepsaný návrh smlouvy), která jej následně také podepsala, pak - za předpokladu, že žalobkyně připojila svůj podpis k návrhu „dohody o zvýšení kvalifikace“ v době přiměřené povaze této dohody - by nebylo možné než uzavřít, že se žalovaný a žalobkyně dohodli na tom, že návrh na uzavření kvalifikační dohody (podepsaný jednou smluvní stranou, v projednávané věci žalovaným jako zaměstnancem) je účinně přijat druhou smluvní stranou (v projednávané věci žalobkyní jako zaměstnavatelem) k okamžiku, kdy oblát (žalobkyně) návrh dohody podepíše, aniž by bylo nezbytné, aby akceptaci (vyjádření souhlasu s návrhem) doručil navrhovateli (žalovanému).

28. Z uvedeného plyne, že závěr odvolacího soudu, že mezi účastníky nebyla uzavřena písemná kvalifikační dohoda, neboť k jejímu uzavření mohlo dojít až okamžikem, kdy se kvalifikační dohoda podepsaná jednatelem žalobkyně dostala do sféry dispozice žalovaného, což se nikdy nestalo, není správný. Správný proto nemůže být ani jeho rozsudek, který je na tomto závěru založen.

29. Dovolací soud nepřihlédl k dovolatelkou namítaným vadám řízení, které měly spočívat v tom, že soudy bez odůvodnění nevyhověly jejímu návrhu na výslech svědkyně I. Š. k tvrzení žalobkyně o předání dohody do rukou žalovaného z rukou jednatele žalobkyně a že v rozporu s pravidly koncentrace řízení provedly důkaz emailovou korespondencí žalovaného se svědkem M. K. (která rovněž souvisela s žalobkyní tvrzeným předáním podepsané dohody žalovanému), neboť vzhledem k právnímu názoru, který Nejvyšší soud v této věci zaujal, nejde o vady řízení, které by mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (srov. § 242 odst. 3 o. s. ř.). Okolnost, zda žalovanému byla žalobkyní předána podepsaná kvalifikační dohoda, totiž není pro rozhodnutí projednávané věci významná.

30. Protože rozsudek odvolacího soudu není - jak vyplývá z výše uvedeného - správný a protože nejsou dány podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání a ani pro změnu rozsudku odvolacího soudu, Nejvyšší soud České republiky tento rozsudek zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud České republiky rovněž toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně (Okresnímu soudu v Opavě) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).